

Posudek na diplomovou práci Terezy Štempecové: Zamítnuto? Cesta turecko-českých párů za společným životem. UPCE 2017

Autorka ve své práci přibližuje, jaký dopad má proces žádání o přechodný pobyt na základě sloučení rodiny na turecko-české nesezdané páry a jak se mění strategie těchto párů během procesu žádání. Odpovědět na tyto výzkumné otázky pro ni bylo velkou výzvou, protože ona sama v průběhu psaní procházela stejným procesem se svým přítelem a práce je tak částečně sebereflexí. V osobní zaangažovanosti spočívá síla textu, autorka přichází s podrobnými vhledy do zkušeností dalších šesti párů a v práci je vidět snaha poukázat na nedostatky systému. K dispozici má velké množství materiálu z terénu. V angažovanosti se skrývá zároveň i riziko pro tvorbu textu, kdy je pro autorku nesnadné odpoutat se od emocionálně negativních zkušeností s celým procesem a „poodstoupit“ od terénu.

Práce je z velké části popisná, autorka přibližuje jednotlivé fáze žádání, frustraci párů při podávání nejednotných informací úředníky či při odvolávání se proti nepřidělení pobytu. Autorka v odpovědi na výzkumné otázky uvádí, že dopady procesu na jednotlivé páry jsou především negativní v podobě zvýšeného stresu a zátěže vztahu. Páry se po prvotním zamítnutí přechodného pobytu, které je téměř pravidlem, stávají v celém procesu aktivnějšími a mobilizují veškeré sociální sítě pro úspěch žádosti, jiné podléhají lehkému nátlaku, vezmou se a pobyt je jim zpravidla udělen bez větších obtíží.

Interpretačně zajímavější jsou postřehy o diskursu cizinecké policie, jejíž zamítavé dopisy operují s termíny jako „účelovost“ nebo nedostatečná „intenzita vztahu“. Rozhodčí, který s páry nikdy nemluvil, subjektivně reinterpretuje záznamy z výslechů. Zde by bylo možné rozvinout diskusi například o tom, jakou moc a roli mají tyto dokumenty v procesu žádání. Kapitola migrace uvedená až v závěru textu je hůře propojená s okolním textem a věnuje se mnoha dalším tématům (integrace, push-pull teorie, koncepty transnacionality). U transnacionální migrace autorka popisuje zejména nově vznikající sociální sítě migrantů v ČR, komunikace s původním domovem a participace na tamějším dění je často utlumena z důvodů nevyřízené žádosti o pobyt – do jaké míry má tedy tato migrace transnacionální důsledky? Po této kapitole se práce vrací zpět k interpretaci činnosti liniových pracovníků. Autorka chápe jejich obtížnou pozici v celém procesu, občas se k nim však vyjadřuje poměrně hovorově (mnozí si např. „spletli obor“, s. 65).

V práci se objevuje velké množství chyb v gramatice (často shoda přísudku s podmětem) i stylistice textu. V některých případech si tvrzení autorky protirečí, nejsou dostatečně jasná a uvedená v soulad – na s. 18 autorka tvrdí, že pracoviště cizinecké policie anonymizována nebudou, na jiných místech uvádí, že se je nakonec rozhodla anonymizovat. Ve větě na s. 24 tvrdí, že „Dokumenty ... jsou z velké části nemožné doložit,“ a následující věta zní „Všechny dokumenty je možné mít s sebou v den podání žádosti“. Na s. 13 se tvrdí, že polovina rozhovorů byla v angličtině, na s. 57 že všechny. Citace jsou přiznané, překlep jsem zachytila ve vročení Krause 2003 místo 2004 (s. 37), případně není jasné, z jaké literatury pochází na s. 38 Aristoteles.

Práce je cenná svým terénním pohledem na proces žádání a může být průvodcem (či varováním) pro aktéry řízení, prospěla by jí však větší pozornost k interpretaci terénu a k plynulosti a návaznosti textu. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku velmi dobře.

V Praze, dne, 8. 8. 2017,
Hana Synková